

гато Дунавъ билъ замръзналъ, та тѣ се възползували да минатъ по ледната му покривка.

Славянитѣ сжщо тъй се възползували отъ това състояние на империята. Движението се почнало отъ Черна-гора, дето любовта къмъ свободата никога не е угасвала⁶. Стефанъ *Войславъ*, отъ семейството на св. Владимира, господар на Зета и Травуния, жененъ за Самуилова внучка, свалилъ византийското иго и на 1040 год. унищожилъ въ черногорскитѣ клисури гръцката войска⁷. Българитѣ сжщо тъй се подигнали на две мѣста. *Петъръ Делянъ*, синъ на нещастния царъ Гавриилъ⁸, успѣлъ да се изтрѣгне отъ пленъ. Когато презъ лѣтото на 1040 год. той се появилъ въ Нишъ, народътъ съ ентузиазъмъ го поздравилъ като царъ. Начело на една постоянно увеличаваща се войска той потеглилъ за Скопие; гърцитѣ били навредъ разбити. Въ сжщото време славянитѣ въ Драчъ подигнали възстание. Изкарани изъ търпение отъ алчността на стратега Михаилъ Дермокетъ, тѣ възстали противъ гърцитѣ и провъзгласили за царъ храбрия воинъ *Тихомира*. Ала на българския престолъ нѣмало мѣсто за двама царе. Когато войната съ византийцитѣ била щастливо започната, трѣбвало да се реши Делянъ ли или Тихомиръ ще остане начело на народа. Войскитѣ и на двамата царе се срещнали; тогава Делянъ се обърналъ къмъ народа и казалъ: „Както единъ храстъ не може да храни две птици, така и една страна не може да има двама царе“; единъ отъ тѣхъ трѣбва да се откаже отъ царството. Макаръ че той, като Самуиловъ внукъ, има повече права, но ако народътъ желае, той е готовъ да отстъпи. При грѣмки викове народътъ заявилъ, че иска да има за царъ Деляна. Нещастниятъ Тихомиръ, избранъ за царъ съвсемъ неочаквано, билъ убитъ съ камъни. И тъй Делянъ станалъ единодържавенъ господаръ.

Първиятъ походъ на Деляна билъ насоченъ срещу Солунъ, гдето тогава се намиралъ Михаилъ IV Пафлагонецъ. Императорътъ избѣгалъ, а неговиятъ царедворецъ Мануилъ Ивацъ, вѣроятнo синъ на връхотския боляринъ, преминалъ съ всички императорски съкровища къмъ възстаналитѣ. Българитѣ нахлули въ Епиръ и Елада. Войводата Кавканъ превзелъ Драчъ. Антимъ разбилъ гръцкия полководецъ Алакасея подъ стенитъ на старата Тива въ Беотия, около сжщото време, когато, навѣрно поради тежки налози въ Атина и въ Пирея се разбунтували томошнитѣ гръцки граждани, които въпрочемъ били усмирени отъ нормански наемници подъ началството на норвежкия принцъ Харалдъ⁹. Въ Епиръ събирачътъ на данѣцитѣ Йоанъ Куцомитъ, който силно притѣснявалъ народа, билъ съсѣченъ отъ славяни, следъ което цѣлата страна безъ гръцкия градъ Навпактъ се присъединила къмъ българитѣ.

Тогава презъ септемврий въ лагера на Деляна при Острово се появилъ *Алусианъ*, по-малкиятъ братъ на царъ Владислава. Следъ падането на България той билъ изпратенъ за стратегъ въ Теодосиополъ, Армения. Когато, обаче, братътъ на императора, алчниятъ Йоанъ не само се мжчелъ да му грабне паритѣ, ами му открадналъ и жената, една прекрасна арменка, Алусианъ избѣгалъ преоблѣченъ въ дрехи на арменски слуга презъ всички провинции къмъ своитѣ разбунтувани съплеменници. Делянъ радостно поздравилъ своя чичо, взелъ го за съуправителъ и веднага го изпратилъ съ 40-хилядна войска срещу Солунъ. Въ продължение на шестъ деня българитѣ обсаждали града. Жителитѣ изгубили вече всѣка надежда; тогава комендантътъ се обърналъ къмъ последното срѣдство — къмъ чудотворната икона на св. Димитрий, която и тогава оказала своето действие. Въодушевенитѣ солунци нападнали внезапно на обсадителитѣ и унищожили 15,000 българи, а останалитѣ се разбѣгали.